

UVOD

Učenje o intervalima

IAKO se pretpostavlja da je onaj ko pristupa izučavanju umetnosti muzičke kompozicije dovoljno za to pripremljen i posebno upoznat sa elementima muzičke nauke, držimo kako nije beskorisno da na početku ovog vodiča ukratko izložimo učenje o i n t e r v a l i m a : jer labave spoznaje o tom predmetu mogu da zasmetaju uspešnom izučavanju h a r m o n i j e .

Pod intervalom se razume odnos između dva zvuka različite visine. U svakom intervalu niži zvuk naziva se o s n o v n i . Nazivi intervalâ odgovaraju latinskim oznakama odnosa koji se stvaraju između gornjeg i osnovnog-temeljnog zvuka.

Usled povišenja ili sniženja jednog od dvaju zvukova koji ga čine interval se ne menja, već se rastojanje među njegovim tonovima povećava ili umanjuje. Radi preciznijeg određenja tih intervalskih promena, uvedena je i njihova drugostepena razdeoba. Jedna grupa intervala (sekunda, terca, seksta i septima) dodatno se deli na v e l i k e , m a l e , u v e ć a n e i u m a n j e n e ; druga grupa (prima, oktava, kvinta i kvarta) – n a č i s t e , u v e ć a n e i u m a n j e n e .

Mali intervali su za pola tona manji od v e l i k i h ; uvećani (prekomerni) su za pola tona veći od velikih i čistih; umanjani za pola tona manji od malih i čistih. Svi intervali postavljeni na prvom

stupnju durske lestvice su v e l i k i i č i s t i . Da bi nam oni mogli poslužiti kao norma za premeravanje svih intervala uopšte, pogledajmo koliko tonova ima u svakom od njih.

U velikoj sekundi – jedan celi ton; u velikoj terci – dva tona; u čistoj kvarti – dva i po tona; u čistoj kvinti – tri i po; u velikoj seksti – četiri tona i jedna polovina; u velikoj septimi – pet celih tonova i polovina; u čistoj oktavi – šest celih tonova. Čista prima ne podleže takvom premeravanju.

Poznajući sada deljenje intervalâ na vrste i oblike, a takođe sredstva njihovog premeravanja, možemo sa bezuslovnom tačnošću odrediti odnos bilo kojih dvaju zvukova.

Radi preglednog objašnjenja toga što je gore izloženo, sastavićemo tabelu svih intervala koji nastaju od note C.

2.

	Velike.	Čiste.	Male.	Prekom.	Umani.
Prime	H*)	H	H	H	H
Sekunde					
Terce					
Kvarte					
Kvinte					
Sekste					
Septime					
Oktave					

*) Slovom H označili smo intervale koji se koriste u harmoniji. (AUTOR.)

Na taj način, promena velikog ili čistog intervala u mali, prekomerni ili umanjeni ostvaruje se, kako pokazuje tabela, povišenjem ili sniženjem gornjeg zvuka; isto tako, ostavljajući gornji zvuk neizmennjen, moguće je postupiti i sa osnovnim zvukom – povišavati ga radi dobijanja manjih intervala i snižavati radi dobijanja većih, napr.:

3. Velika seksta. Mala. Prekomerna. Umanjena.

The exercise shows four intervals on a single staff, each starting from a G4 note. The first interval is a large sixth (G4 to E5). The second is a small sixth (G4 to E5 with a sharp sign on the E). The third is an overly large sixth (G4 to E5 with a flat sign on the E). The fourth is a smaller sixth (G4 to E5 with an 'x' mark on the E).

Intervali koji prelaze granice oktave su ponavljanje intervalskih odnosa formiranih u okvirima oktave. Jedino n o n a ima samostalni značaj u harmoniji.

4. Nona. Decima. Undec. Duodec. Tercdec. Kvartdec. Kvintdec.

The exercise shows seven intervals on a single staff, each starting from a G4 note and extending beyond the octave. The intervals are: Nona (G4 to G5), Decima (G4 to A5), Undec (G4 to B5), Duodec (G4 to C6), Tercdec (G4 to D6), Kvartdec (G4 to E6), and Kvintdec (G4 to F6).

Obrtaj intervala dobija se premeštanjem gornjeg zvuka za oktavu niže, ili donjeg za oktavu više. Odnosi koji pri tom nastaju mogu se izraziti sledećim nizovima cifara:

1	2	3	4	5	6	7	8
8	7	6	5	4	3	2	1

Prima u obrtaju daje oktavu, sekunda – septimu; terca – sekstu; kvarta – kvintu; kvinta – kvartu; seksta – tercu; septima – sekundu; oktava – primu.

5.

The exercise shows a series of intervals on a single staff, each starting from a G4 note. The intervals are: Prima (G4 to G5), Sekunda (G4 to A5), Tercia (G4 to B5), Kvarta (G4 to C6), Kvinta (G4 to D6), Seksta (G4 to E6), Septima (G4 to F6), and Oktava (G4 to G5).

